

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ФІЛОСОФСЬКИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ
КУЛЬТУРИ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D Бізнес, адміністрування та право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D5 Маркетинг
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

Історія української державності та національної культури. Робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти економічного факультету спеціальності D5 Маркетинг, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти / Укладач: Л.Л. Ордіна. Біла Церква: БНАУ, 2025. 22 с.

Укладач: канд. пед. наук, доцент Ордіна Л.Л.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри філософських та політичних наук

(Протокол № 10 від 23 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри філософських та політичних наук,

канд. політ. наук, доцент Людмила МЕЛЬНИК

Гарант ОП «Маркетинг»

канд. екон. наук, доцент Ірина ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету

(Протокол № 6 від 26 червня 2025 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету

д-р екон. наук, професор Ігор ПАСКА

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» (D5 «МАРКЕТИНГ»)	5
4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ»	6
6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
7.1. Лекції	7
7.2. Практичні заняття	10
7.3. Самостійна робота	14
7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	16
8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	20
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	20

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025–2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Історія української державності та національної культури» для денної форми навчання виділено 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 32 години (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 58 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: D5 Маркетинг	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – есе		1-й	1-й
Загальна кількість академічних годин – 90		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	16 год.	4 год.
		<i>Практичні</i>	
		16 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		58 год.	82 год.
		Підсумковий контроль: іспит	

Мета вивчення дисципліни «Історія української державності та національної культури» – формувати у здобувачів вищої освіти систему знань про загальнолюдські цінності й національні пріоритети, закономірності культурного процесу, українську історію та культуру, як специфічний та унікальний феномен людства; розглядати історію української державності та національної культури в розвитку, єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій, розкрити сутність і особливості української історії та культури як складової європейського культурного простору, визначити внесок національних досягнень у світову загальнолюдську скарбницю;

розширити уявлення здобувачів вищої освіти про основні світоглядні системи українського фольклору, про класифікацію жанрів української народної творчості.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язкова навчальна дисципліна «Історія української державності та національної культури» базується на знаннях циклу гуманітарних дисциплін програми загальноосвітньої школи.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 075 «МАРКЕТИНГ» (D5 «МАРКЕТИНГ»)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

P12. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

P15. Діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних принципів маркетингу, поваги до культурного різноманіття та цінностей громадянського суспільства з дотриманням прав і свобод особистості.

P18. Демонструвати відповідальність у ставленні до моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства у професійній маркетинговій діяльності.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ»

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти навчальної дисципліни «Історія української державності та національної культури». Українські землі в давнину

Тема 1.1. Історія української державності та національної культури як наука

Тема 1.2. Київська Русь. Литовсько-польська доба в українській історії (XIV–XVI ст.)

Тема 1.3. Рання історія українського козацтва. Національно-визвольна війна українського народу (1648–1657 рр.)

Тема 1.4. Україна на початку ХХ ст. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Соціально-економічні та політичні процеси в Україні (XX–XXI ст.)

Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід до аналізу української культури

Тема 2.1. Поняття, сутність і функції культури. Культура і суспільство. Стародавня культура східних слов'ян

Тема 2.2. Культура Київської Русі. Культура Галицько-Волинського князівства та польсько-литовської доби

Тема 2.3. Національна культура XVIII ст. Основні напрями української культурної творчості XIX ст.

Тема 2.4. Українська культурна парадигма XX-XXI ст.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістові модулі та теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти навчальної дисципліни «Історія української державності та національної культури». Українські землі в давнину												
Тема 1.1	10	2	2		3	3	11	1			5	5
Тема 1.2	12	2	2		4	4	12	1	1		5	5
Тема 1.3	12	2	2		4	4	11		1		5	5
Тема 1.4	12	2	2		4	4	11	1			5	5
<i>Разом модуль 1</i>	46	8	8		15	15	45	3	2		20	20
Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід до аналізу української культури												
Тема 2.1	12	2	2		4	4	11	1			5	5
Тема 2.2	12	2	2		4	4	11		1		5	5
Тема 2.3	10	2	2		3	3	11		1		5	5
Тема 2.4	10	2	2		3	3	12				6	6
<i>Разом модуль 2</i>	44	8	8		14	14	45	1	2		21	21
Всього годин	90	16	16		29	29	90	4	4		41	41

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти навчальної дисципліни «Історія української державності та національної культури». Українські землі в давнину	
Тема 1.1. Історія української державності та національної культури як наука. Предмет, завдання, методи та джерела вивчення історії і культури України. Кіммерійці, скіфи, сармати. Античні міста-держави Північного Причорномор'я. Етногенез слов'ян. Передумови утворення	2

східнослов'янської держави та теорії її походження.	
<p>Тема 1.2. Київська Русь. Литовсько-польська доба в українській історії (XIV - XVI ст.).</p> <p>Передумови виникнення державності у східних слов'ян. Норманська та антинорманська теорії походження державності Київської Русі. Політичний устрій та соціальна організація Київської Русі. Соціально-економічний розвиток Київської Русі. Основні напрями зовнішньої політики Київської Русі. Прийняття християнства: причини, методи та наслідки. Політичне та соціально-економічне становище українських земель у складі Речі Посполитої (II половина XVI ст. – I половина XVII ст.).</p>	2
<p>Тема 1.3. Рання історія українського козацтва. Національно-визвольна війна українського народу (1648–1657 рр.).</p> <p>Зародження українського козацтва, його суспільно-політична та військова організація. Селянсько-козацькі повстання в Україні кінця XVI ст. – I третини XVII ст. Основні цілі та характер війни українського народу 1648–1657 рр. Соціально-політичні наслідки українського народу 1648–1657 рр. Формування української козацької держави.</p>	2
<p>Тема 1.4. Україна на початку XX ст. Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.). Соціально-економічні та політичні процеси в Україні (XX-XXI ст.).</p> <p>Причини, основні завдання та особливості Лютневої (1917 р.) революції в Росії. Причини громадянської війни в Україні, головні політичні сили та їхні військові можливості. Боротьба за владу в Україні у 1918 р. Діяльність П. Скоропадського. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики Директорії. Проголошення ЗУНР та її злука з УНР. Підсумки та наслідки громадянської війни в Україні. Договори між СРСР та фашистською Німеччиною 1939 р. та возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР. Напад Німеччини на СРСР та загарбання України. Окупаційний режим та Рух Опору в Україні в роки Великої Вітчизняної війни. Визволення України від фашистських окупантів. Форми та значення повстанського руху проти сталінського режиму в Західній Україні впродовж 40-х – початку 50-х рр. Українське шістдесятництво та дисидентство. Політичне, економічне, соціальне та культурне життя українців впродовж правління М. Хрущова та Л. Брежнєва. Політичні, економічні та соціальні проблеми внутрішнього розвитку Української держави останнього десятиліття.</p>	2
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	8

<i>Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід до аналізу української культури</i>	
<p>Тема 2.1. Поняття, сутність і функції культури. Культура і суспільство. Стародавня культура східних слов'ян.</p> <p>Вивчення сутності та функціонування такого феномена, як культура. Сутність і національні особливості української культури. Закономірності культурно-історичного процесу. Предмет культурології, вивчення історії і сутності культури, закономірностей її розвитку в різноманітних виявах. Поняття і сутність культури. Функції культури. Найдавніші археологічні культури на теренах України. Виникнення первісного мистецтва та його особливості. Трипільська культура та її роль в становленні української культури. Побут, звичаї, релігійні вірування. Основні етапи розвитку старослов'янської культури. Міфологія східнослов'янських племен.</p>	2
<p>Тема 2.2. Культура Київської Русі. Культура Галицько-Волинського князівства та польсько-литовської доби.</p> <p>Становлення і розвиток державності. Розвиток міст. Прийняття християнства. Церква та її роль у культурному житті Київської Русі. Монастирі. Виникнення слов'янської писемності. Освіта. Кирило та Мефодій. Найдавніші літописи. Культова та палацова архітектура. Фрески та мозаїка. Внесок Ярослава Мудрого в розвиток культури. Ткацтво, килимарство та вишивка. Вплив культури Київської Русі на життя Литовського князівства. Поширення освіти серед населення. Іван Федоров – український першодрукар («Апостол», Острозька Біблія та ін.). Церковно-літературні твори. Пересопницьке Євангеліє. Короткий Київський літопис. Розвиток науки, видання букварів, граматик.</p>	2
<p>Тема 2.3. Національна культура Х/ІІІ ст. Основні напрями української культурної творчості ХІХ ст. Просвітительські ідеї в культурі України. Розвиток історичної науки та фольклорні дослідження. Поширення освіти, відкриття шкіл, народних училищ. Розвиток науки та філософської думки. Зв'язок народного та професійного мистецтва. Формування української класичної літератури. Творчість І. Котляревського, Т. Шевченка. Роль Харківського та Київського 13 університетів. Кирило-Мефодіївське товариство. Діяльність М. Костомарова та П. Куліша. Внесок М. Лисенка в розвиток української музики.</p>	2
<p>Тема 2.4. Українська культурна парадигма ХХ ст.</p> <p>Передумови розвитку культури і мистецтва. Створення Української</p>	2

Академії наук. М. Грушевський, його громадська і наукова діяльність. Література і театр у нових умовах мистецького життя. Створення мистецьких спілок: футуристів, неокласиків, символістів, конструктивістів, пролетарських письменників. Досягнення в театральному мистецтві та кіно.	
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	8
Всього	16

7.2. Практичні заняття

Тема і зміст заняття	К-ть год
<p>Тема 1.1. Перебіг історичних процесів в Україні домодерного періоду.</p> <p>Мета: Ознайомитись з предметом, завданнями, методами та джерелами вивчення історії і культури України. Розглянути передумови виникнення державності у східних слов'ян. Визначити соціально-економічний розвиток та основні напрями зовнішньої політики Київської Русі.</p> <p><i>Питання для обговорення:</i></p> <p>Поміркуйте, яким чином знання історії України допомагає розумінню самотності української культури, й навпаки – як знання особливостей української культури допомагають розумінню нашої історії.</p> <p>Поясніть, чому українцям впродовж усіх століть нашої історії доводилося виборювати право на розвиток національної культури? Чи змінився такий стан справ у сучасності?</p> <p>Визначте основні історичні події, що відбувалися на теренах сучасної України у I тис. до н. е. – першій половині I тис. н. е.</p> <p>Визначте, чому правління князів Володимира та Ярослава називають zenітом могутності Київської Русі.</p> <p>Назвіть основні джерела вивчення культури стародавніх слов'ян.</p> <p>Зробіть порівняльну характеристику становища українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.</p>	2
<p>Тема 1.2. Історія української культури XIII - XIV ст.</p> <p>Мета: Розкрити основні причини експансії Великого князівства Литовського та Польського королівства на українські землі. Кревська унія 1385 р. Укладення Люблінської унії. Утворення Речі Посполитої.</p>	2

<p>Політичне та соціально-економічне становище українських земель у складі Речі Посполитої (II половина XVI ст. – I половина XVII ст.).</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>Назвіть об'єктивні та суб'єктивні причини утворення Галицько-Волинського князівства.</p> <p>Дайте характеристику літератури та освіти Галицько-Волинського князівства.</p> <p>Які особливості архітектури, образотворчого мистецтва і художнього ремесла у Галицько-Волинському князівстві?</p> <p>Яка специфіка соціально-політичної і культурної ситуації Галицько-Волинського князівства?</p> <p>Назвіть характерні особливості літературного і видавничого процесу в українських землях за часів феодальної роздробленості.</p>	
<p>Тема 1.3. Національні особливості української культури.</p> <p>Мета: Розкрити сутність і національні особливості української культури, Ознайомитись з законами розвитку і функціонуванням культури, визначити етапи стародавньої культури східних слов'ян.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>У чому полягає багатовимірність культури?</p> <p>Назвіть основні функції культури, розкрийте їх сутність.</p> <p>У чому виявляється єдність та відмінність національного та загальнолюдського в культурі?</p> <p>Висвітліть основні структурні елементи культури.</p> <p>Охарактеризуйте етапи розвитку старослов'янської культури.</p> <p>Які характерні риси міфології та релігійних вірувань східнослов'янських племен?</p> <p>Назвіть характерні риси побуту східних слов'ян.</p>	2
<p>Тема 1.4. Україна другої половини XIV – середини XVII ст.</p> <p>Мета: Розгляд та вивчення феномену української історії та культури – козацтво, поява перших гетьманів. Розкрити сутність політики гетьманів та проаналізувати причини конфліктів козацтва. Охарактеризувати козацькі часи в історії України, що отримали назву доби Бароко.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>З'ясуйте, які можна назвати очевидні успіхи та прорахунки Б. Хмельницького в його дипломатичних відносинах із сусідніми державами?</p> <p>Визначте перемоги та поразки козацтва в ході Національно-визвольної війни.</p> <p>Розкрийте зміст драматичності гетьманування Петра Дорошенка.</p> <p>Визначте головні ідеї конституції П. Орлика та дайте їм оцінку з огляду на час та умови їхньої появи.</p>	2

<p>Розкажіть про роль Києво-Могилянської академії в історії культурного поступу України козацької доби.</p> <p>З'ясуйте, яким чином європейські ідеї епохи Просвітництва впливали на козацьку Україну.</p>	
<p><i>Разом за змістовий модуль 1</i></p>	8
<p>Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід до аналізу української культури</p>	
<p>Тема 2.1. Історія і культура України XVIII ст.</p> <p>Мета: Розглянути особливості політичного та економічного становища окремих регіонів України наприкінці XVII – на початку XVIII ст., а саме: ліквідація козацького устрою на Правобережній Україні, повстання на Правобережжі 1702- 1704 років. Визначити етапи розвитку науки і освіти та національного мистецтва у XVIII ст.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>З'ясуйте, яким чином європейські ідеї епохи Просвітництва впливали на Україну XVIII ст.</p> <p>Визначте передумови зародження українського національного руху з кінця XVIII ст.</p> <p>Назвіть причини, зміст та наслідки для України трьох поділів Речі Посполитої.</p> <p>Розкажіть про зміст та значення гайдамацьких рухів в Українському Правобережжі XVIII ст.</p> <p>Розкрийте особливості стилю козацького бароко, в яких сферах культурного розвитку цей стиль відобразився найяскравіше?</p> <p>Визначте особливості економічного розвитку України у XVIII ст.</p>	2
<p>Тема 2.2. Українське національне Відродження XIX ст. Мета: Визначити сутність та основні етапи українського національного Відродження XIX ст. Дати характеристику діяльності Кирило-Мефодіївського братства. Розглянути особливості української літератури, театрального, музичного та образотворчого мистецтва.</p> <p>Визначте роль Михайла Драгоманова в історії становлення політичної думки в Україні.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>Охарактеризуйте основні види театрального і музичного мистецтва XIX ст.</p> <p>Дайте характеристику здобуткам української літератури XIX ст.</p> <p>Назвіть чинники, що гальмували процес формування української нації у XIX ст.?</p> <p>У чому полягала своєрідність основних архітектурних ансамблів XIX ст.?</p> <p>Поясніть причини антиукраїнських указів Російської імперії.</p> <p>Розкажіть про діяльність Кирило-Мефодіївського братства.</p>	2
<p>Тема 2.3. Історія і культура України XX ст.</p> <p>Мета: Розглянути національно-визвольні процеси українського народу</p>	2

<p>в 1917-1921 рр. Визначити причини Другої світової війни і роль України під час німецько-фашистської навали. Охарактеризувати основні проблеми національно-державного відродження суверенної України на початку 90-х років ХХ ст.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>Зробіть порівняльну характеристику державотворчої діяльності Центральної Ради та гетьмана П. Скоропадського.</p> <p>Поясніть, чому в боротьбі за владу в Україні найсильнішими виявилися позиції в більшовиків.</p> <p>Назвіть політичну мету проведення індустріалізації та колективізації в СРСР.</p> <p>Назвіть причини нападу фашистської Німеччини на СРСР.</p> <p>Поясніть, що привело до краху політики Перебудови та розвалу СРСР.</p> <p>З'ясуйте, чому разом із розвалом СРСР припинив також існування так званий «блок соціалістичних країн».</p>	
<p>Тема 2.4. Історія і культура України в умовах сучасності</p> <p>Мета: Розглянути соціально-політичну та культурно-мистецьку ситуації в Україні після проголошення Незалежності України. Визначити роль європейської інтеграції в історії сучасної України. Розглянути основні положення бізнес-культури. Дати характеристику розвитку сучасного українського кіномистецтва і театру, образотворчого та музичного мистецтва.</p> <p><i>Питання до обговорення:</i></p> <p>Поясніть, як відбувалось реформування системи середньої, спеціальної та вищої освіти в Україні.</p> <p>Назвіть основні політичні, економічні та соціальні проблеми внутрішнього розвитку Української держави останнього десятиліття, розкрийте природу їхнього походження й шляхи вирішення.</p> <p>Визначте етапи розвитку сучасної української літератури. Поширення комерційних жанрів.</p> <p>Проаналізуйте й оцініть внесок діаспори в сучасну українську культуру.</p> <p>Визначте, якою є роль культурної складової у процесі європейської інтеграції сучасної України.</p> <p>Визначте основні риси нової соціально-культурної ситуації в Україні у сучасних умовах.</p> <p>Визначте зміст протиріч між Україною та Російською Федерацією, що привели наші відносини до збройного протистояння.</p>	2
<p><i>Разом за змістовий модуль 2</i></p>	8
<p>Всього</p>	16

7.3. Самостійна робота

Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти навчальної дисципліни «Історія української державності та національної культури»	
<p>Тема 1.1. Давня історія України.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>З'ясуйте, в чому полягали особливості трипільської культури. Які риси трипільської культури знайшли своє продовження у культурі східних слов'ян та українців.</p> <p>Назвіть головні досягнення киммерійців, скіфів та сарматів.</p> <p>Поясніть роль грецькою культури у процесі еволюції цивілізації на українських землях.</p> <p>Розкажіть про особливості побуту та культури східних слов'ян, якими рисами вони відрізнялися від сусідніх народів?</p>	6
<p>Тема 1.2. Київська Русь IX – XI ст. Руські землі в період феодалної роздробленості. Галицько-Волинська держава.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>З'ясуйте, в чому полягала привабливість Норманської теорії для ідеологів Російської імперії, які сформулювали її та популяризували впродовж XVIII-XIX ст.</p> <p>Розкажіть про головні етапи на шляху становлення й укріплення держави.</p> <p>Поясніть завдячуючи яким факторам Київська Русь часів Ярослава досягла своєї найвищої могутності?</p> <p>Розкажіть особливості господарювання й торгівлі на Русі.</p>	8
<p>Тема 1.3. Культура українського народу в часи Козаччини та Гетьманщини.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>Назвіть головні причини, що обумовили особливості політики І. Виговського.</p> <p>Визначте головні причини громадянського протистояння в українському суспільстві другої половини XVII ст.</p> <p>Назвіть досягнення та прорахунки в політиці гетьмана П. Дорошенка.</p> <p>Проаналізуйте зміст політики Московського царства щодо України впродовж другої половини XVII ст.</p>	8
<p>Тема 1.4. Українське державотворення періоду нової історії.</p>	8

<p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>Визначте, яким хотіли бачити майбутнє України члени Кирило-Мефодіївського товариства.</p> <p>Поясніть, чому події в Україні впродовж XIX ст. називають національно-культурним відродженням.</p> <p>Розкажіть про подібне та відмінне в політиці Австрійської (Австро-Угорської) та Російської імперій щодо України.</p>	
<p><i>Разом за змістовий модуль 1</i></p>	30
<p>Змістовий модуль 2. Культурологічний підхід до аналізу української культури</p>	
<p>Тема 2.1. Україна періоду відродження національної державності початку XX ст.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>Визначте, яким хотіли бачити майбутнє України члени Центральної Ради.</p> <p>Поясніть, чому події в Україні 1917-1921 рр. привели до внутрішнього розбрату та протистояння.</p> <p>Розкажіть про успіхи та прорахунки в політиці П. Скоропадського та Директорії.</p> <p>Назвіть головні проблеми, розв'язання яких прагнули українські політичні діячі періоду 1917-1921 рр.</p>	8
<p>Тема 2.2. Радянська Україна у 20-х–30-х роках. Україна в роки Другої світової війни.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>Визначте, причини, що обумовили в політиці більшовиків перехід від «військового комунізму» до НЕПу.</p> <p>Поясніть, чому наслідки політики “коренізації” жорстоко знищувалися у 30-х роках.</p> <p>Розкажіть про причини голодомору в Україні.</p> <p>Назвіть головні причини організації терору в Україні та СРСР у 30-х роках.</p>	8
<p>Тема 2.3. Відродження та утвердження Української державної незалежності.</p> <p><i>Питання для самоконтролю:</i></p> <p>Розкрийте зміст, якими рисами характеризувалося політичне, економічне, соціальне та культурне життя українців впродовж правління М. Хрущова та Л. Брежнєва.</p> <p>З'ясуйте, яке відношення має українське шістдесятництво та дисидентство до появи самостійної Української держави?</p> <p>Які основні риси європейської інтеграції в історії сучасної України.</p>	6

Тема 2.4. Історія виникнення і розвитку маркетингу в Україні. <i>Питання для самоконтролю:</i> Визначте основні традиційні методи продажу у першій половині ХХ ст. Назвіть ключові події другої половини ХХ ст., які дозволили розвивати маркетинг як науку. Що таке персоналізовані маркетингові стратегії. Назвіть основні засоби використання цифрових технологій та Інтернету для маркетингових цілей в сучасних умовах.	6
<i>Разом за змістовий модуль 2</i>	28
Всього	58

Примітка: у розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

7.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Структура та функції культури. Культура та цивілізація.
2. Форми культури. Субкультура та контркультура.
3. Поняття і суть національної культури. Проблема самобутності культур.
4. Історичні умови та основні фактори культурного поступу українців.
5. Трипільська культура. Північне Причорномор'я в I тисячолітті до н.е. – на початку н.е.: грецькі колонії, кіммерійці, скіфи, сармати.
6. Візантійські впливи в культурі України-Русі.
7. Причини роздроблення давньоруської держави.
8. Література та освіта Київської Русі.
9. Мистецтво і побут Київської Русі.
10. Правнича система русичів до і після прийняття християнства.
11. Галицько-Волинська держава періоду розквіту. Наступники князя Данила Романовича.
12. Історичні умови розвитку української культури впродовж XIV – середини XVI ст.
13. Берестейська церковна унія та її впливи на розвиток української культури.
14. Зміст та значення діяльності українських церковних братств наприкінці XVI – початку XVII ст.
15. Полемічна література в Україні наприкінці XVI – початку XVII ст.
16. Стан освіти в Україні XVI – першої половини XVII ст.
17. Розвиток театрального мистецтва, музики та співу в Україні XVI-XVII ст.
18. Козацька державність – основа української культури другої половини XVII – XVIII ст.
19. Характеристика художнього стилю бароко та причини його панування

в українській культурі XVII – XVIII ст.

20. Києво-Могилянська академія – культурно-освітній центр Східної Європи.

21. Початок українського національно-духовного відродження, його зміст та діячі.

22. Роль Тараса Шевченка в формуванні сучасної української національної культури.

23. Українське образотворче мистецтво у XIX ст. Реалізм та народність.

24. Особливості розвитку української культури XIX ст. в умовах політики Австрійської імперії.

25. Культурні процеси в Україні 20-х рр. XX ст. «Українізація».

26. Літературні, музичні, кінематографічні, образотворчі новації в Україні 20-х рр. XX ст.

27. Особливості розвитку української культури на Західній Україні в умовах політики 20-30 рр. XX ст.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, Canva, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у формі семінарів-практикумів з виконанням індивідуальних завдань, застосовуються такі методи, як мозковий штурм, евристична бесіда, структуроване есе, рольова гра.

9. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни «Історія української державності та національної культури» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у письмовій формі.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Склад запитань за підсумковим іспитом охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей з навчальної дисципліни.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані аналітичні роботи, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю оцінювання здійснюється за правильність відповідей на запитання та обґрунтовану відповідь на розгляд практичного кейсу, підсумкового контролю – засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

11. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок;

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{maxПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «Іспит»

Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичн і заняття	Самостійна робота	Модульні й контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Іспит	30	30	10	30	100

12. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
навчально-методичне забезпечення;
науково-пізнавальні фільми із мережі Інтернет.

Технічні засоби:

Лекційна аудиторія: мультимедійний проектор Sony. Комп'ютер AMD Sempron , акустична система Phonic Radio microfon Voto-HDW-606.

Клас для проведення практичних занять: мультимедійний проектор Epson EB95 Intel(R) Celeron(R). Комп'ютери AMD Ryzen 5500GT (12 ядер)/ 16GB DDR4 3200MHz / 240 GB SSD / AMD Radeon Graphics / HDMI, VGA /, 14 шт., монітор 24 дюймів 1920*1080.

Програмне забезпечення:

MS Windows, MS Office, Firefox, Figma, CA ERwin Data Model Validator, CA ERwin Process Modeler

Системи дистанційного навчання: Moodle (teach.btsau.net.ua), Zoom, Safe Exam Browser для проведення іспитів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. Київ: Самміт-Книга, 2021. 472 с.
2. Бойко О. Новітня історія України (2014-2019). Київ: Академія, 2020. 160 с.
3. Жуков С. Україна. Від первісних часів до сьогодення. Київ: Ранок. 2021. 96 с.
4. Огієнко І. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Центр нав. Літер. 2020. 141 с.
5. Історія України: Навчальний підручник/ за ред. В. Качкана. Київ: Медицина, 2018. 360 с.
6. Ісакова Н.П. Історія України (в схемах і таблицях): Навч. посіб. Київ: Аграрна освіта, 2018. 204 с.
7. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / за ред. І.Г. Передерій. Полтава: Полт. НТУ, 2018. 274 с.
8. Шейко В. М. Історія української культури: навч. посіб. Київ.: Кондор, 2020. 360 с.
9. Зотов В. М. Українська та зарубіжна культура. Словник культурологічних термінів: навч. посіб. Київ.: ЦУЛ, 2019. 264 с.

10. Історія української культури: курс лекцій. / заг. ред. д-ра іст. наук С.О. Костилюєвої. Київ.: НТУУ «КПІ», 2020. 317с.

11. Греченко В. А. Історія світової та української культури з тестовими завданнями : довідник для школярів та студентів. Київ: Літера ЛТД, 2019. 416 с.

Додаткова література

1. Акимович Є. О. Українська культура в історичному вимірі (IX-XVII ст.). Одеса : Маяк, 2019. 496 с.

2. Виткалов В. Українська культура в добу глобалізації. Лекції. Київ : Вища шк., 2020. 463 с.

3. Бондар А. Історія Першої Білоцерківської гімназії в особах. Біла Церква: Вид.: Пшонківський О.В., 2018. 128 с.

4. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2019. 130 с

5. Ордіна Л. Л. Історико-стильовий підхід як дійовий чинник пізнання українського мистецтва в закладах вищої освіти з використанням хмарної платформи Zoom. Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали II Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 25-26 березня 2021 р.). Біла Церква, 2021.

6. Ордіна Л.Л. Філософсько-естетична думка Острозької академії в історії України XVI-XVII ст./ Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), October 15, 2021. Chicago, USA: European Scientific Platform.

7. Ордіна Л.Л. Естетична спрямованість освіти і виховання в Києво-Могилянській академії XVII ст./ Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Інноваційні психолого-педагогічні, лінгвістичні та правові засади аграрної науки в умовах міжкультурної аграрної комунікації: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 21 жовтня 2021 р. м. Білоцерківський НАУ. Біла Церква. с. 12-13.

8. Ордіна Л. Л. Діяльність УПА у Другій світовій війні: бій під Гурбами (21-25 квітня 1944 р.) .Актуальні проблеми права в умовах сучасних викликів: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (БНАУ, 14 квітня 2022 р.). – Біла Церква, 2022. – С. 9-10.
<https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7470>

9. Ордіна Л. Л. Систематизація історії української думки в педагогічній діяльності Д. Чижевського / Л. Л. Ордіна, О. О. Росавицький // Вісник науки та освіти. – Київ, 2022. – № 5(5). – С. 623-635.
<https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/7998>

10. Ордіна Л. Л. Музично-педагогічна діяльність К. Г. Стеценка у Білій Церкві (1908-1909) / Л. Л. Ордіна // Вісник науки та освіти. - Київ, 2023.- № 2(8). – С. 712-723. <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8500>

11. Ордіна Л. Л. Ідеї українського модернізму в театральній діяльності

Леся Курбаса / Л. Л. Ордіна // Sectoral research XXI: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference (Chicago, February 3, 2023). – Chicago, USA, 2023.
<https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/8271>

12. Ордіна Л.Л. Основні тенденції розвитку української вишивки в історичному контексті / Л.Л. Ордіна // Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations : collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the V International Scientific and Theoretical Conference (Amsterdam, February 23, 2024). – Amsterdam, 2024.-P.352-353.
<https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10179>

13. Ордіна Л. Л. Українська історико-культурна парадигма другої половини ХХ ст. / Л. Л. Ордіна // Modernization of science and its influence on global processes: collection of scientific papers with Proceedings of the VI International Scientific and Theoretical Conference (Bern, 20 September 2024). - Bern, Swiss Confederation, 2024. – С. 162-164.
<http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/12603>

14. Ордіна Л.Л. Вплив українського менталітету на розвиток духовної культури особистості /Л.Л.Ордіна//Виклики та перспективи сучасної науки: теорія, практика, інновації: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (БНАУ, 10-11 квітня 2025 року.). Біла Церква, 2025. С. 15-17.

15. Історія української державності та національної культури. Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти економічних спеціальностей / Укладач: Л. Л. Ордіна, Біла Церква: БНАУ, 2025. 46 с.

Інформаційні ресурси

1. Давня історія України <https://www.museumsun.org/history/>
 Закович М. М. Культурологія: навч. Пос.
http://ebk.net.ua/Book/cultural_science/zakovich_kulturologiya/zmist.htm
2. Греченко В. А., Чорний І. В., Кушнерук В. А., Режко В. Історія світової та української культури: Підруч. для вищ. закл. освіти. URL:
<http://uchebnikfree.com/page/istkulturi/ist/ist-7--idz-ax237.html>
3. Гриценко Т.Б., Гриценко С.П., Кондратюк А.Ю. Культурологія
<http://textbooks.net.ua/content/category/44/66/50/>